

**PROPOSTA D'AVALUACIÓ DE LA METODOLOGIA OUTDOOR TRAINING
EN EL DESENVOLUPAMENT DE COMPETÈNCIES: desenvolupament de la
competència COMUNICACIÓ en la assignatura “La comunicació en els grups
laborals”**

Jenny Cubells Serra

Leonor Cantera

Luzma Martínez

Departament de Psicologia Social

Facultat de Psicologia

Universitat Autònoma de Barcelona

Resum

Les sessions outdoor training es basen en una metodologia vivencial que facilita el desenvolupament de les competències en tant que incideix sobre l'aprenentatge de continguts així com en el desenvolupament d'actituds i habilitats. En efecte, si partim de la idea que l'actuació professional futura dels estudiants es manifesta mitjançant comportaments regulars i observables que integren els coneixements, habilitats i actituds, la metodologia outdoor es dibuixa com un mètode eficaç en la formació integral dels participants.

El treball que presentem centra la seva atenció en l'avaluació de l'efecte de la metodologia outdoor training en la formació i desenvolupament del perfil competencial dels alumnes de l'assignatura “La comunicació en els grups laborals”.

Àmbits general d'interès de la innovació

La formació outdoor training es presenta com una alternativa eficaç en la formació de les competències dels futurs professionals que es formen a les universitats. Així mateix, s'està aplicant actualment a l'àmbit de les organitzacions, especialment per a desenvolupar les competències implicades en el treball en equip. Considerem que, en aquest àmbit i atenent al potencial de la metodologia, es pot ampliar l'abast de la seva aplicació ampliant els objectius formatius pels que aquesta metodologia pot resultar eficaç.

1. Objectius

- Avaluar l'eficàcia de la metodologia outdoor training en el desenvolupament de la competència "comunicació" en el marc de l'assignatura "La comunicació en els grups laborals" que s'imparteix a la diplomatura de Relacions Laborals de la Facultat de dret de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Desglossar els comportaments bàsics per a l'avaluació de la competència comunicació atenent a les exigències del mercat laboral en el qual s'han d'inserir els alumnes de l'assignatura
- Dissenyar "role playing" inspirats en la realitat laboral que permetin treballar i avaluar la competència comunicació
- Que els alumnes desenvolupin la competència comunicació
- Que els alumnes tinguin constància dels canvis en el desenvolupament de la seva capacitat comunicativa abans i després de realitzar la sessió outdoor training
- Que els estudiants coneguin la metodologia outdoor training i el seu potencial formatiu en l'àmbit de les organitzacions

2. Descripció del treball

Aquest treball es concreta en la presentació d'una proposta de l'avaluació de la metodologia Outdoor Training en el desenvolupament de la competència "comunicació" dels alumnes de l'assignatura "La comunicació en els grups laborals" impartida en la diplomatura Relacions Laborals de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'elecció de realitzar aquesta experiència en aquest grup obeeix fonamentalment al fet que els alumnes d'aquesta assignatura probablement es desenvolupin laboralment en l'àmbit dels RRHH a les organitzacions. En aquest sentit, la implementació d'aquesta metodologia en aquest grup s'orienta a dos objectius fonamentals: incidir positivament en el desenvolupament de la competència comunicació (fonamental pel seu desenvolupament laboral) i donar a conèixer la metodologia Outdoor Training com a eina pel desenvolupament dels RRHH de les organitzacions.

Per tal de desenvolupar aquesta proposta s'han dissenyat instruments a mida de les necessitats plantejades per l'experiència. Així doncs, s'han creat situacions properes a la

realitat per a treballar les sessions “role-playing” i s’ha dissenyat un element per a l’avaluació de la competència “comunicació” que consisteix bàsicament en el desglossament d’aquesta competència en comportaments directament observables. Aquesta selecció de comportaments s’ha basat en l’anàlisi del lloc de treball (APT) genèric sobre les funcions a desenvolupar per part de tècnics dels RRHH.

3. Contingut de la proposta

3.1. Punt de partida

L’Outdoor Training es una metodologia de l’aprenentatge especialment indicada per assolir el desenvolupament de competències i la transmissió de valors. Fa ús de l’aprenentatge experimental com a mètode mitjançant activitats en el medi natural per a procedir després a un anàlisi profund de l’execució. És a partir, d’aquest anàlisi que es treballa la transferència al lloc de treball dels coneixements desenvolupats en la sessió.

En aquesta experiència les competències es defineixen com la suma dels següents elements: coneixement, habilitat i actitud. Així mateix partim de la base que l’expressió de les competències es troba en forma dels comportaments que les persones desenvolupen. En el cas que ens ocupa, la competència “comunicació” es compon dels coneixements disponibles per part de l’alumne sobre la comunicació, les habilitats que ha desenvolupat per a comunicar-se en diferents situacions i l’actitud respecte la comunicació. Tanmateix, el comportament observable de l’alumne en diferents situacions comunicatives (role playing) ens ha de permetre avaluar el nivell de la competència comunicació abans i després de l’activitat outdoor training.

3.2. Procediment

La proposta consta de quatre etapes:

1. Avaluació de la competència “comunicació” abans de la realització de l’activitat Outdoor Training
2. Realització de l’activitat Outdoor Training

3. Avaluació de la competència “comunicació” després de la realització de l’activitat Outdoor Training.
4. Avaluació de la influència de l’activitat Outdoor Training sobre el nivell competencial dels alumnes

3.2.1 Etapa 1: Avaluació de la competència “comunicació” abans de la realització de l’activitat Outdoor Training

En aquesta etapa, s’ha dissenyat una situació comunicativa propera a la realitat laboral amb que es poden trobar els alumnes en la seva futura vida laboral . L’objectiu d’aquesta etapa és avaluar el nivell competencial dels alumnes que participen en el “role playing” respecte a la comunicació.

Per tal d’avaluar la competència s’ha desglossat la competència “comunicació” en comportaments observables. D’aquesta manera s’ha creat un instrument per a l’avaluació consistent en una graella en la que apareixen els comportaments juntament amb unes caselles en les que es recull una valoració qualitativa dels mateixos (Nivell alt (3 punts), mitja (2 punts) o baix (1 punt)). (Taula 1).

Per tal de desenvolupar aquesta fase, es proposa l’activitat “role playing” consistent en simular una reunió de treball a una empresa per tal de consensuar i preparar el Pla de Formació anual de l’organització. En aquesta activitat participen 8 alumnes. La resta del grup classe procediria a observar la simulació i a valorar a la graella el nivell competencial dels companys després d’haver rebut indicacions per part del docent sobre la interpretació de la graella i la valoració dels comportaments escollits. La puntuació mitja obtinguda del total de valoracions del grup classe per a cada alumne es considerarà el “valor del nivell competencial” a comparar amb la puntuació obtinguda després d’haver realitzat l’activitat Outdoor Training.

3.2.2. Etapa 2: Realització de l’activitat Outdoor Training

Realització de l’activitat Outdoor Training. Aquesta activitat es realitza fora de l’aula a l’espai obert del campus. L’activitat escollida consisteix en oferir als alumnes

diversos materials (fustes, cordes, bidons, etc) per tal que en una reunió d'equip (els mateixos que van fer el role playing de la primera fase) dissenyin una activitat lúdica pels seus companys de classe. Un cop dissenyada l'activitat hauran d'executar-la fent participar a alguns companys de l'aula.

Posteriorment, a l'aula es procedirà a la reflexió sobre l'experiència centrant l'atenció sobre els punts següents:

- ✓ Detecció de punts forts i febles dels alumnes respecte la competència comunicació
- ✓ Pautes per a la millora
- ✓ Transferència a altres àmbits (vida quotidiana, àmbit laboral i/o d'estudi).

3.2.3. Etapa 3: Avaluació de la competència “comunicació” després de la realització de l'activitat Outdoor Training

Al igual que en l'etapa 1 es dissenya una situació comunicativa propera a la realitat laboral amb que es poden trobar els alumnes en la seva futura vida laboral . L'objectiu d'aquesta etapa és avaluar el nivell competencial dels alumnes que participen en el “role playing” respecte a la comunicació.

En aquest cas, l'activitat “role playing” consisteix en realitzar una reunió de treball per tal de seleccionar els millors candidats per un lloc de treball, partint dels CV dels candidats i del perfil que demanda l'empresa. Es realitza una activitat diferent a la desenvolupada en l'etapa 1 per tal d'evitar els efectes de l'aprenentatge de l'activitat que es podrien donar al repetir l'activitat. Així, es presenta una activitat similar per tal de poder avaluar comportaments similars però diferent per a descartar la influència de l'aprenentatge respecte de l'activitat i no del desenvolupament de la competència.

En aquesta activitat participen novament els mateixos alumnes, per tal de poder avaluar els canvis observats en el nivell competencial. Com en l'etapa 1, els companys de l'aula procedeixen a l'avaluació de la competència “comunicació” amb l'ajuda del instrument d'avaluació (taula 1).

Etapa 4: Avaluació de la influència de l'activitat Outdoor Training sobre el nivell competencial dels alumnes

Un cop recollides les avaluacions dels alumnes, es procedirà a la comparació de les puntuacions mitjanes obtingudes pels alumnes en les etapes 1 i 3 per tal d'establir la influència de la realització de l'activitat Outdoor Training en el desenvolupament competencial.

3.3. Instrument d'avaluació competencial per la competència comunicació

COMPORAMENTOS DE LA	Nivell Alt	Nivell Mitjà	Nivell Baix
COMPETÈNCIA COMUNICACIÓ			
Donar feed-back			
Atenció sostinguda			
Respecte dels torns de paraula			
Claredat en l'exposició d'arguments			
Petició de feed-back			
Captació de l'atenció			
Adequació del missatge al receptor			
Elecció del moment adequat per a la transmissió de informació			
Adequació del llenguatge als receptors			
Empatia			
Ús de la comunicació no verbal			

Referències

Assens, J. (2002) "Outdoor Training": Fiasco o revolució. *Capital humano: revista para la integració y desarrollo de los recursos humanos*. N° 153, p.p.44-53

Chulilla, B. (2002) El éxito de la conexión Outdoor/indoor training. *Capital humano: revista para la integració y desarrollo de los recursos humanos*. N° 153, 2007. p.p. 58-

Cuadrado, D. (1998) El outdoor training: un paso más llá de la formación. *Capital humano: revista para la integración y desarrollo de los recursos humanos*. N° 116, 1998. p.p. 59-62

De la Vega, I. (1999) Outdoor Training: aprendiendo en tiempo real. *Capital humano: revista para la integración y desarrollo de los recursos humanos*. N° 126, 1999. p.p. 61-70

Reinoso, M. (2007) Outdoor training: la mejor herramienta para el desarrollo de competencias emocionales en los directivos. *Capital humano: revista para la integración y desarrollo de los recursos humanos*. N° 209, 2007. p.p. 48-57

Paraules clau

Competències, Formació Outdoor Training, innovació docent.

Dades completes dels autors

Responsable del Projecte

Jenny Cubells Serra
Departament de Psicologia Social
Facultat de Psicologia
Universitat Autònoma de Barcelona
jenny.cubells@uab.cat

Presentació de l'autor i/o del grup de treball

Jenny Cubells Serra
Doctora en Psicologia. Docent de l'àmbit de la Psicologia de les organitzacions. Sòcia fundadora de l'empresa Ujiji Training, SL en la que és responsable del departament d'empreses dissenyant i implementant la metodologia outdoor training a les organitzacions clients.

Membres que formen part del projecte:

Leonor Cantera
Departament de Psicologia Social
Facultat de Psicologia

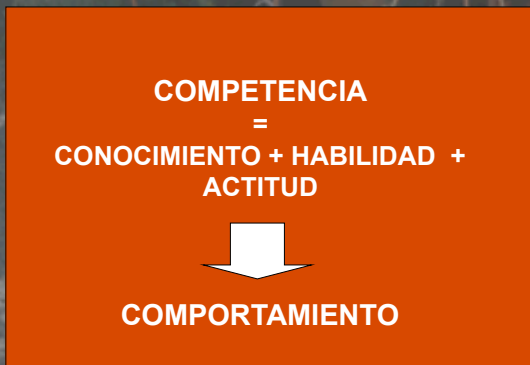
Universitat Autònoma de Barcelona
leonor.cantera@uab.edu

Luzma Martínez
Departament de Psicologia Social
Facultat de Psicologia
Universitat Autònoma de Barcelona
Luzmaria.martinez@uab.edu

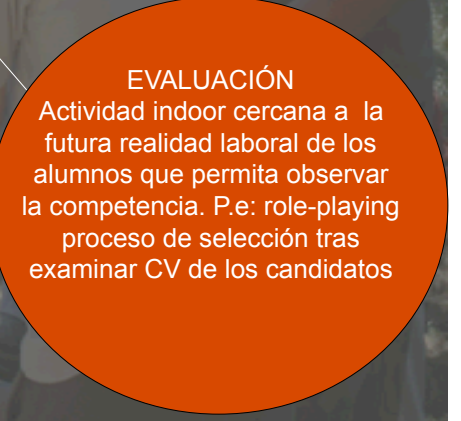
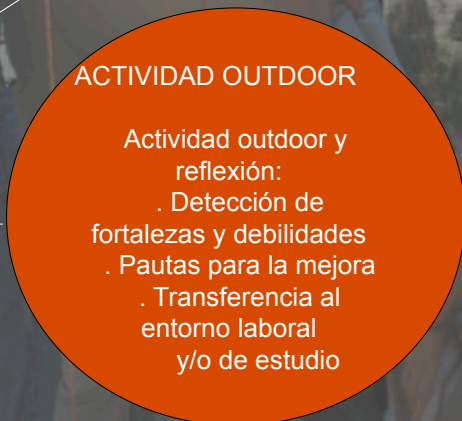
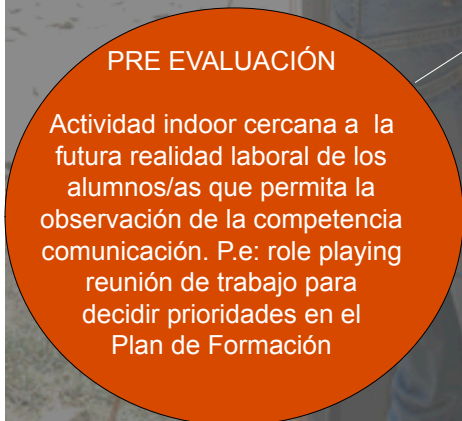
EVALUACIÓN DE LA METODOLOGÍA OUTDOOR TRAINING PARA EL DESARROLLO DE COMPETENCIAS: desarrollo de la competencia COMUNICACIÓN en la asignatura “La comunicación en los grupos laborales”

METODOLOGIA OUTDOOR TRAINING

El outdoor training es una metodología del aprendizaje especialmente indicada para lograr el desarrollo y crecimiento de competencias y la transmisión de valores. Se sirve del aprendizaje experimental como método, a través de actividades en el medio natural para su posterior análisis en el cual se potencia así mismo la transferencia del conocimiento adquirido al entorno laboral.

COMPORTAMIENTOS DE LA COMPETENCIA COMUNICACIÓN	Nivel Alto	Nivel Medio	Nivel bajo
Dar feed-back			
Atención sostenida			
Respeto de turnos de palabra			
Claridad			
Petición de feed-back			
Captación de atención			
Adecuación del mensaje al receptor			
Elección del momento adecuado para la transmisión de información			
Adecuación del lenguaje a los receptores			
Empatia			

Autoras: Jenny Cubells, Leonor Cantera y Luzma Martinez
 Departamento de Psicología Social
 Universidad Autònoma de Barcelona, UAB